

челядитъ имъ. Народното знаме се прѣдаваше отъ баща на синъ и синътъ излизаше патриотъ горещъ и безкористенъ като бащата. Съ подобни дѣйци, изходътъ на борбата не можеше да подлежи на съмнѣние. Не е ли рекълъ Байронъ, че такава борба всѣкога се спечелва?

For Freedom's battle once begun,
Bequaeth'd by bleeding Sire to Son,
Though baffled oft is ever won.¹

Втората причина на неотстъпчивото ожесточение, съ което пловдивскитѣ българи се бориха срѣщу гръцкото господаруване, бѣше съществуването на единъ силенъ гръцки елементъ въ Пловдивъ. Въ градове, дѣто нѣмаше гърци, тѣхното духовно иго не обличаше въ очитѣ на народа ни омразнитѣ форми, които то прѣдставляваше въ центрове, дѣто съ своето оскърбително голѣмене, съ своето обидно прѣзрѣние на всичко българско, съ своето безцеремонно заграбване на всички общи здания, вдигнати и подържани повечето съ български пари, гърцитѣ дразнѣха и възмущаваха своитѣ другородни съграждани. И никждѣ българитѣ нѣмаха толкозъ право да бждатъ възмутени и раздражени колкото въ Пловдивъ. Една въпиюща несправедливостъ тукъ биеше въ очи, поразяваше при пръвъ погледъ. Осемъ православни черкови и два параклиса броеше тоя градъ, съградени почти всичкитѣ съ български потъ и имотъ. И отъ тия десетъ храма, само два бѣха български и тѣ се намираха въ прѣдградията. Въ самия градъ, при всичко, че българитѣ бѣха четири пѣти многобройни отъ тѣй нареченитѣ гърци — прѣброяването на 1880 доказа това — всичкитѣ храмове бѣха гръцки.

Това възмутително безправие трая додѣто трая и грозниятъ вѣковенъ сънъ на нашето духовно робство. Нѣмахме право ние, пловдивци, тогава да се молимъ. Други се молѣха за насъ. Молбата на български бѣ грѣхъ, борбата за българско богуслужение бѣ прѣстѣпление. Но когато се пукна и за насъ зората, когато ние се събудихме, това позорно неравенство прѣдъ Бога блѣсна въ всичката си грозота. Пловдивскитѣ българи скокнаха да си извоюватъ правото за молитва. И

¹ „Защото борбата за свобода, веднажъ почната, завѣщана отъ окървавенъ баща на синъ, ако и често да се спѣва, всѣкога се спечелва“. Гяурътъ, Откъслекъ отъ една турска приказка.